«هرکس فرزندانی پس از خود به جای گذاشته است، من پناه و کفیل آنها هستم و اگر بدهی از خود به جای گذاشته است، پرداخت آن با من است. و هرکس مالی را از خود به جای گذاشته، برای ورثه ی او خواهد بود؛ و من وارث کسی هستم که وارثی ندارد و به جای او حقوقی را که به سبب جنایات عاقله بر او می باشد، پرداخت می کنم و وارث او هستم. و دایی، وارث کسی است که وارثی ندارد و حقوق متوجه میت را به جای او می پردازد و از او ارث می برد».

از مقدام رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: «مَنْ تَرَكَ كَلًّا فَإِلَيَّ»: وَرُبَّمَا قَالَ: «إِلَى اللَّهِ وَإِلَى رَسُولِهِ، وَمَنْ تَرَكَ مَالًا فَلِوَرَثَتِهِ، وَأَنَا وَارِثُ مَنْ لَا وَارِثَ لَهُ، أَعْقِلُ لَهُ وَأَرِثُهُ، وَالْخَالُ وَارِثُ مَنْ لَا وَارِثَ لَهُ، يَعْقِلُ عَنْهُ وَيَرِثُهُ»: «هرکس فرزندانی پس از خود به جای گذاشته است، من پناه و کفیل آنها هستم و اگر بدهی از خود به جای گذاشته است، پرداخت آن با من است». و چه بسا فرمود: «این موارد به الله و رسولش بازمی گردد؛ و هرکس مالی را از خود به جای گذاشته، برای ورثه ی او خواهد بود؛ و من وارث کسی هستم که وارثی ندارد و به جای او حقوقی را که به سبب جنایات عاقله بر او می باشد، پرداخت می کنم و وارث او هستم. و دایی، وارث کسی است که وارثی ندارد و حقوق متوجه میت را به جای او می پردازد و از او ارث می برد».

[حسن است] [به روایت ابن ماجه - به روایت ابوداوود - به روایت احمد]

این حدیث درباره ی ارث بردن خویشاوندان می باشد؛ کسانی از نزدیکان که از سهم مشخصی برخوردار نیستند و بر مبنای تعصیب هم ارث نمی برند. مانند عمه و خاله و دایی و فرزندان دختر و فرزندان دختران پسر و موارد مشابه؛ و دایی حقوق میت را از جانب او می پردازد. و مفید این مطلب است که هرکس در حیات رسول الله صلی الله علیه وسلم فرزندانی از خود به جای گذاشته و بدهکار بوده، رسول الله صلی الله علیه وسلم سرپرستی فرزندانش و پرداخت بدهی اش را به عهده گرفته است؛ و این از کمال دلسوزی و رحمت ایشان نسبت به امتش می باشد؛ و اگر وارثی نداشته باشد، اموال وی جزو بیت المال خواهد بود.

http://sunnah.global/hadeeth/fa/show/64721